

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Katariina Jahkola
Hallitusneuvos, yksikönpäällikkö

15.10.2020

Eduskunnan hallintovaliokunnalle,

Asia: E 113/2020 vp

Otsikossa mainitussa asiassa oikeusministeriö pitää tärkeänä, että ihmiskaupan vastaista työtä tehostetaan myös EU:n tasolla ja kiinnittää huomiota erityisesti rikosvastuun toteutumiseen. Sitä voidaan konkreettisesti edistää lisäämällä kiinnijäämisriskiä ja varmistamalla se, että viranomaisten välinen yhteistyö toimii tehokkaasti ja aukottomasti läpi koko rikosprosessiketjun. Tämä edellyttää, että yleisiä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle pohjautuvia EU:n rikosoikeudellisen yhteistyön instrumentteja täysimääräisesti hyödynnetään. Näitä ovat muun muassa eurooppalainen pidätysmääräys (EAW), eurooppalainen tutkintamääräys (EIO) sekä jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskeva asetus, jonka edellyttämän täydentävän sääntelyn hallituksen esitys (HE 102/2020 vp) on eduskuntakäsittelyssä. Parhaillaan neuvoteltavana on asetusehdotus sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta esittämis- ja säilyttämismääräyksistä sekä siihen liittyvä direktiiviehdotus. Mainittua ns. e-evidence-sääntelykokonaisuutta lukuun ottamatta EU:n rikosoikeudellisen yhteistyön kehittämistoimissa painopiste on jo hyväksyttyjen yhteistyöinstrumenttien täytäntöönpanossa ja soveltamisessa sekä hyvien käytänteiden vaihtamisessa jäsenvaltioiden välillä. Oikeusministeriö kannattaa näitä käytännön soveltamiseen painottuvia toimia, eikä tällä hetkellä näe tarvetta uusille EU-säädösinstrumenteille, ei myöskään aineellisen rikosoikeuden alalla. Ihmiskauppa ja törkeä ihmiskauppa säädetään rangaistaviksi rikoslain (39/1889) 25 luvun 3 ja 3 a §:ssä. Rangaistussäännökset vastaavat EU:n kriminalisointivelvoitteita.

Vuonna 2002 perustetulla EU:n rikosoikeudellisen yhteistyön virastolla Eurojustilla on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että ihmiskaupparikokset saadaan tehokkaasti selvitettyä ja rikokseen syyllistyneet

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	S-posti, internet
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	E-post, internet
Oikeusministeriö	Eteläesplanadi 10	0295 16001	09 160 67730	oikeusministerio@om.fi
PL 25	00130 Helsinki	Internat.	Internat.	www.oikeusministerio.fi
FI-00023 Valtioneuvosto	Finland	+358 295 16001	+358 9 160 67730	www.justitieministeriet.fi
Finland				

tuomittua rangaistukseen. Eurojust tukee jäsenvaltioiden viranomaisia rikosprosessin kaikissa vaiheissa. Tuki käsittää jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten avustamisen yllä mainittuja yhteistyöinstrumentteja sovellettaessa ja tarvittaessa yhteistyöpyyntöjen välittämisen. Eurojustilla on myös koordinaatiomekanismit laajoja rajat ylittäviä tutkintoja ja operaatioita varten. Lisäksi se voi tukea taloudellisesti ja operatiivisesti yhteisiä tutkintaryhmiä sekä osallistua niihin. Esimerkiksi vuonna 2019 Eurojust tuki yhteensä 270 tutkintaryhmää. Määrä käsitti sekä vuonna 2019 perustetut tutkintaryhmät että edellisiltä vuosilta jatkuneet tutkintaryhmät. Näistä ihmiskauppaa tutkineita ryhmiä oli yhteensä 26. Eurojustilla on laaja yhteysviranomaisten verkosto sekä yhteistyösopimuksia myös EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa. Lisäksi Eurojustilla on tiiviit yhteydet EU-instituutioihin ja muihin EU:n virastoihin, kuten Europoliin. Vuonna Eurojustin käsiteltävänä oli 399 ihmiskauppatapausta. Tiedot ovat peräisin Eurojustin vuosikertomuksesta vuodelta 2019¹.

Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella vuonna 2019 hyväksyttiin neuvoston päätelmät Eurojustista, joissa muun muassa pidettiin tärkeänä, että Eurojustin riittävästä resursoinnista huolehditaan. Avustamalla jäsenvaltioita rikosten esitutkintavaiheesta lainvoimaiseen tuomioon asti Eurojust voi merkittävästi tehostaa rikosvastuun toteutumista EU-laajuisesti. Oikeusministeriö pitää siksi tärkeänä, että Eurojustin tarvitsemat resurssit turvataan myös tulevaisuudessa. Heinäkuussa 2020 kokoontunut Eurooppaneuvosto päätti vahvistaa Eurojustin rahoitusta, kun se linjasi unionin rahoituskehyksistä vuosille 2021-2027. Eurojustille osoitetaan määrärahoja vähintään 10 prosenttia yli vuoden 2020 reaalisen tason.

¹ https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/Publications/AnnualReport/AR2019_FI.pdf